

ΑΠΟ ΤΟΝ ΠΟΝΤΟ ΣΤΟΝ ΑΔΡΙΑ

ΜΕΛΕΤΕΣ ΠΡΟΣ ΤΙΜΗ
ΜΑΡΙΑΣ ΝΥΣΤΑΖΟΠΟΥΛΟΥ-ΠΕΛΕΚΙΔΟΥ

ISBN: 978-618-5636-60-9

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΛΕΙΜΩΝ

Στοιχειοθεσία - Σελιδοποιήσις

Δημιουργία εξωφύλλου:

«ΛΕΙΜΩΝ»

Νικηταρά 2, 106 78 Αθήναι

Τηλ.: 210-32.27.323, Fax: 210-32.24.548

e-mail: ekd.limon@gmail.com

web: www.leimon.gr

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΛΕΙΜΩΝ

ΑΘΗΝΑΙ 2023

ΕΡΓΟΓΡΑΦΙΑ

(Δέν αναφέρονται σύντομα σημειώματα και μικρά άρθρα
σέ ἐγκυκλοπαίδειες, λεξικά και ἐπιστ. περιοδικά,
δημοσιεύματα και άρθρα σέ ἐφημερίδες κ.ά.)

1. *La Chersonèse Taurique à l'époque byzantine (IVe-XIIe s.)*, Mémoire à l'École Pratique de Hautes Études, Paris 1961 (thèse déposée à la Sorbonne).
2. «Note sur l'Anonyme de Hase, improprement appelé Toparque de Gothie», *Bulletin de Correspondance Hellénique (BCH)* 86 (1962), σελ. 319-326.
3. «La dernière reconquête de Sinope par les Grecs de Trébizonde (1254-1265)», *Revue des Études Byzantines (REB)* 22 (1964), σελ. 241-249.
4. «Ο "Αλανικός" τοῦ ἐπισκόπου Ἀλανίας Θεοδώρου και ἡ εἰς τόν πατριαρχικόν θρόνον ἀνάρρησις Γερμανοῦ τοῦ Β' (χρονολογική διακρίβωσις)», *Ἐπετηρίς Ἐταιρείας Βυζαντινῶν Σπουδῶν* 33 (1964), σελ. 270-278.
5. *Ἡ ἐν τῇ Ταυρικῇ Χερσονήσῳ πόλις Σουγδαία ἀπὸ τοῦ ΙΓ' μέχρι τοῦ ΙΕ' αἰῶνος. Συμβολὴ εἰς τὴν ἱστορίαν τοῦ Μεσαιωνικοῦ Ἑλληνισμοῦ τῆς Νοτίου Ρωσίας*, Διδακτορική διατριβή, Ἀθήνα 1965, σσ. ιβ' + 187.
6. «Γράμμα τοῦ ἱερέως και νομικοῦ τῶν Παλατιῶν Νικήτα Καραντηνοῦ πρὸς τόν ἡγούμενον τῆς ἐν Πάτμῳ Μονῆς Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου (1256)», *Χαριστήριον εἰς Ἀναστάσιον Κ. Ὀρλάνδον*, τόμ. Β', Ἀθήνα 1966, σελ. 286-308.
7. «Ο "ἐπὶ τοῦ κανικλείου" και ἡ ἐφορεία τῆς ἐν Πάτμῳ μονῆς», *Σύμμεικτα τοῦ Κέντρου Βυζαντινῶν Ἐρευνῶν (ΚΒΕ)* 1(1966), σελ. 76-94.
8. «Τέσσαρα ἄγνωστα ρωσικά ἐγγραφα ὑπὲρ τῆς ἐν Μήλῳ μονῆς τῆς Θεοτόκου (1656-1705)», *Σύμμεικτα τοῦ ΚΒΕ* 1(1966), σελ. 231-256.

9. «Ο πατριαρχικός κώδιξ 838: λανθάνον χειρόγραφον τῆς Γραμματικῆς τῶν Λειχουδῶν», *Πρακτικά τοῦ Τρίτου Πανιωνίου Συνεδρίου*, τόμ. Β', Ἀθήνα 1969, σελ. 143-154.

10. «Venise et la Mer Noire du XIe au XVe siècle», *Θησαυρίσματα* 7(1970), σελ. 15-51.

11. «Συμβολή εἰς τὴν χρονολόγησιν τῶν ἀβαρικῶν καὶ σλαβικῶν ἐπιδρομῶν ἐπὶ Μαυρικίου (582-602)», *Σύμμεικτα τοῦ ΚΒΕ* 2(1970), σελ. 145-205.

12. «Τὰ ρουμανικά ἔγγραφα τοῦ Ἀρχείου τῆς ἐν Πάτμῳ μονῆς», *Σύμμεικτα τοῦ ΚΒΕ* 2(1970), σελ. 255-327 (σέ συνεργασία μὲ τὸν Ρουμάνο παλαιογράφο I.-R. Mircea).

13. «Ξενόγλωσσα κείμενα μὲ ἑλληνικὴ γραφή», *Ὁ Ἐρανιστής* 10(1972), σελ. 69-111.

14. «Anne Comnène protectrice du couvent de Patmos (A propos d'un sigillion inédit)», *Μνημόσυνον Σοφίας Ἀντωνιάδου, Θησαυρίσματα*, Βενετία 1973, σελ. 3-11.

15. «Quelques aspects des relations culturelles greco-bulgares. (A propos des trois articles de M. Stojanov)», *Cyrrillomethodianum* 2 (1973), σελ. 178-186.

16. Θ. Βλάχου, Ἡ ἱστορία τῆς Φιλιππουπόλεως κατὰ τὴν Βυζαντινὴν περίοδον, *Θεσσαλονίκη* 1972, βιβλιοκρισία μὲ ἐκτενὴ ἀνάλυση τῆς ἱστορίας αὐτῆς τῆς πόλης, *Μακεδονικά* 13 (1973), σελ. 450-466.

17. «Actes des princes phanariotes en faveur du couvent de Patmos», *Symposium «L'Époque Phanariote»*, *Θεσσαλονίκη* 1974, σελ. 419-437.

18. «Ο Παλαιὸς Ἑλληνισμὸς τῆς Κάτω Ἰταλίας καὶ Σικελίας», *Ἱστορία τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔθνους*, τόμ. Ι', Ἐκδοτικὴ Ἀθηνῶν, Ἀθήνα 1974, 4ο, σελ. 231-235.

19. «Οἱ βαλκανικὲς σπουδὲς στὴν Ἑλλάδα», *Ἐπιστημονικὴ Ἐπετηρίδα τῆς Φιλοσοφικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἰωαννίνων Δωδώνη* 5 (1976), σελ. 209-222.

20. *Οἱ Βαλκανικοὶ Λαοί. Ἀπὸ τὴν τουρκικὴν κατάκτηση στὴν ἐθνικὴ ἀποκατάσταση (14ος-19ος αἰ.)*, 1η ἔκδ. Ἰωάννινα 1978, 2η ἔκδ. ἀναθεωρημένη καὶ συμπληρωμένη, *Θεσσαλονίκη* 1991, σσ. 381+ 8 χάρτες.

21. *Βυζαντινὴ Ἱστορία, Ἡ ἀνόρθωση (802-945), Ἱστορία τοῦ*

Ἑλληνικοῦ ἔθνους, τόμ. Η', Ἐκδοτικὴ Ἀθηνῶν, Ἀθήνα 1979, 4ο, σελ. 46-97.

22. *Βυζαντινὰ ἔγγραφα τῆς Μονῆς Πάτμου. Β' Δημοσίων Λειτουργῶν. Διπλωματικὴ ἔκδοσις*, Ἀθήνα 1980, 4ο, σσ. ιθ'+308+4 χάρτες καὶ Λεύκωμα Πίν. I-XL.

23. P. Lemerle, *Le Premier Humanisme Byzantin. Notes et remarques sur enseignement et culture à Byzance des origines au Xe siècle*, Paris 1971, *Ὁ Πρῶτος Βυζαντινὸς Οὐμανισμὸς, Σημειώσεις καὶ παρατηρήσεις γιὰ τὴν ἐκπαίδευση καὶ τὴν παιδεία στὸ Βυζάντιο ἀπὸ τίς ἀρχές ὡς τὸν 10ο αἰῶνα*, μετάφραση Μαρίας Νυσταζοπούλου-Πελεκίδου, *Μορφωτικὸ Ἴδρυμα Ἐθνικῆς Τραπέζης*, Ἀθήνα 1981, σσ. 470.

24. *Ἡ Ἠπειρος στὰ χρόνια τῆς Τουρκοκρατίας καὶ ἡ ἐθνικὴ ἀναγέννηση*, Ἰωάννινα 1982, σσ. 22.

25. «Ἄγνωστο πατριαρχικὸ γράμμα τοῦ 1841 πρὸς τὸν μητροπολίτη Κασσανδρείας (μαρτυρίες γιὰ τὴν ἐξέγερση τῆς Νίσσας καὶ τὴν κατάσταση στὴν Κασσάνδρα)», *Δ' Πανελλήνιο Ἱστορικὸ Συνέδριο. Πρακτικά*, *Θεσσαλονίκη* 1983, σελ. 197-227.

26. «Sur la diplomatie byzantine à l'époque de l'empire de Nicée», *Βυζαντιανά* 3 (1983), σελ. 163-173 = *Vizantijskij Vremennik* 48 (1987), σελ. 64 κ.έ. (ρωσικὴ μετάφραση).

27. «Ἡγεμονικὴ ἰδέα καὶ βυζαντινὲς ἐπιδράσεις στὴ Βουλγαρία ὡς τὸν ἐκχριστιανισμό (681-864). Ἡ μαρτυρία τῶν πρωτοβουλγαρικῶν ἐπιγραφῶν», *Δώρημα στὸν Ἰωάννη Καραγιαννόπουλο*, *Βυζαντινά* 13,2 (1985), σελ. 1357-1370.

28. «Constantinople centre d'autorité et de pouvoir», εἰσήγηση στὴ «Βυζαντινὴ Ἡμερίδα» τοῦ 16ου Διεθνοῦς Συνεδρίου Ἱστορικῶν Ἐπιστημῶν, *Στουτγάρδη* 1985, *Βυζαντιανά* 5 (1985), σελ. 21-32.

29. «Les Slaves dans l'Empire byzantin», *The 17th International Byzantine Congress, Washington D.C., 3-8 August 1986. Major papers*, σελ. 345-367.

30. «Les actes roumains des Archives du patriarcat d'Alexandrie», *Ἀφιέρωμα στὸν Νίκο Σβορώνο*, τόμ. Β', Ρέθυμνο 1986, σελ. 256-265.

31. *Οἱ Βαλκανικοὶ Λαοὶ κατὰ τοὺς Μέσους Χρόνους*, Ἰωάννινα 1986, ἐπανέκδ. *Θεσσαλονίκη* 1992 (πανεπιστημιακὸ ἐγχειρίδιο).

32. «Τό 17ο Διεθνές Συνέδριο Βυζαντινῶν Σπουδῶν (Ουάσιγκτον, 3-8 Αὐγούστου 1986)», *Βυζαντιακά* 6(1986), σελ.153-157.

33. «Ὁ Ἀλέξανδρος Παπαναστασίου καί ἡ Βαλκανική Συνεννόηση», Ἐπιστημονική Ἐπετηρίδα τῆς Φιλοσοφικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἰωαννίνων. Τμήμα Ἱστορίας καί Ἀρχαιολογίας *Δωδώνη* 16/1 (1987), σελ. 135-157.

34. *Ἱστορία τῆς Βυζαντινῆς αὐτοκρατορίας - Βαλκάνια*. Ἐπισκόπηση, Διαλέξεις στό Βυζαντινὸ Μουσεῖο Ἰωαννίνων, 1987-88.

35. Τό «*Μακεδονικό Ζήτημα*». *Ἱστορική θεώρηση τοῦ προβλήματος*, 1η ἔκδ. Ἀθήνα 1988, σσ. 31+1 χάρτης. 2η ἔκδ. συμπληρωμένη, Ἀθήνα 1992, σσ. 41+3 χάρτες. Γαλλική, ἀγγλική, γερμανική μετάφραση, Ἴονιο Πανεπιστήμιο, Κέρκυρα 1992. Ἰσπανική μετάφραση, περ. *Byzantion-Néa Hellas* 11-12 (Χιλὴ 1991-1992), σελ. 267-295. 3η ἔκδ. συμπληρωμένη, Θεσσαλονίκη 1993, σσ. 58+3 χάρτες. *La Questione Macedone. Esame storico del problema*, μετάφραση στά ἰταλικά, Παλέρμο 1996, σσ. 55+4 χάρτες.

36. «Τὰ πλοῖα τῆς Μονῆς Πάτμου (11ος-13ος αἰ.)», *Πρακτικά τοῦ Διεθνoῦς Συμποσίου «Ι. Μονὴ Ἀγ. Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου- 900 χρόνια ἱστορικῆς μαρτυρίας (1088-1988)»*, Πάτμος, 22-24 Σεπτεμβρίου 1988, Ἀθήνα 1989, σελ. 93-114.

37. «Le Sud-Est de l'Europe et la Méditerranée au Moyen Age (Les cadres géographiques et historiques)», εἰσήγηση στό θέμα-πλαῖσιο «L'Europe du Sud-Est et la Méditerranée», *Rapports des responsables, VIe Congrès International d'Études du Sud-Est Européen*. Σόφια 1989, σελ. 184-202 = Ἑλληνικὲς Ἀνακοινώσεις (ἔκδ. Ἑλληνικὴ Ἐπιτροπὴ Σπουδῶν Νοτιοανατολικῆς Εὐρώπης - ΕΣΝΑΕ), Ἀθήνα 1990, σελ. 455-469.

38. «Sceaux byzantins improprement appelés protobulgares», *Βυζαντιακά* 11(1991), σελ. 15-22.

39. «Ἐθνικιστικά φαινόμενα καί χωριστικὲς τάσεις στά Βαλκάνια. Τὰ ἱστορικά αἷτια», (ΕΣΝΑΕ), Ἀθήνα 1991, σελ. 19-42.

40. «The ethnological Situation in Macedonia before the Balkan Wars», *International Symposium of Military History 1992, for the 80 Years since the First Balkan War of 1912*, Θεσσαλονίκη 1992, σελ. 330-337.

41. «Βυζαντινὴ ὄρολογία στή διοίκηση καί τὴν οἰκονομία τῶν μεσαιωνικῶν Βαλκανικῶν κρατῶν», *Ἡ Ἐπικοινωνία στό Βυζάντιο, Πρακτικά τοῦ Β' Διεθνoῦς Συμποσίου*, ΚΒΕ / Ε.Ι.Ε, Ἀθήνα 1993, σελ. 607-622.

42. *Σλαβικὲς ἐγκαταστάσεις στή Μεσαιωνικὴ Ἑλλάδα. Γενικὴ ἐπισκόπηση*, Ὁφείς τῆς Βυζαντινῆς Κοινωνίας-8, Ἴδρυμα Γουλανδρῆ-Χόρν, Ἀθήνα 1993, σσ. 75.

43. «A Historical Survey of the Macedonian Question. On Scientific Truth about Macedonia», National Technical University of Athens (Ἐθνικό Μετσόβειο Πολυτεχνεῖο), Ἀθήνα 1993, σελ. 3-20.

44. «Ἐκκλησία καί παιδεία στή Ρωσία τό 17ο αἰῶνα. Ἡ μετάβαση ἀπὸ τό Μεσαίωνα στοὺς νεώτερους χρόνους», *Ροδωνιά. Τμῆ στόν Μ. Ι. Μανούσακα*, τόμ. Β', Ρέθυμνο 1994, σελ. 339-362.

45. «Συμβολὴ στήν ἔρευνα γιά τὴν ἐθνολογικὴ κατάσταση τῆς Μακεδονίας πρὶν ἀπὸ τοὺς Βαλκανικοὺς πολέμους», *Δωδώνη* 20/1 (1994), σελ. 329-362.

46. «Τὰ Βαλκάνια στό Μεσοπόλεμο», *Νέα Ἐστία*, Χριστούγεννα 1994, σελ. 56-64.

47. «Οἱ βυζαντινὲς ἱστορικὲς σπουδὲς στήν Ἑλλάδα. Ἀπὸ τὸν Σπυριδῶνα Ζαμπέλιο στόν Διονύσιο Ζακυθηνό», *Μνήμη Δ. Α. Ζακυθηνοῦ, Σύμμεικτα* 9/Β (1994), σελ. 153-176.

48. *Πηγὲς τῆς Βαλκανικῆς Ἱστορίας, 6ος-10ος αἰ. (Ἐπιλογή κειμένων)*, Θεσσαλονίκη 1995 (πανεπιστημιακὸ ἐγχειρίδιο).

49. «Ἡ Φιλοσοφικὴ Σχολὴ τοῦ Πανεπιστημίου Ἰωαννίνων καί ἡ κρίση τῶν ἀνθρωπιστικῶν σπουδῶν», *Δωδώνη* 21/1(1995), σελ. 415-424.

50. *Ὁ τιμῆσας τετίμηται*. Ἡ Laudatio τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Τιράνων, Δυρραχίου καί Πάσης Ἀλβανίας κκ. Ἀναστασίου κατὰ τὴν ἀναγόρευσὴ του ὡς ἐπιτίμου Διδάκτορος τῆς Φιλοσοφικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἰωαννίνων (27-3-1996).

51. «Le développement économique des Balkans Occidentaux et le rôle de l'Europe Centrale et Occidentale», *Φιλέλλην. Studies in Honour of Robert Browning*, Venezia (Istituto Ellenico di Studi Bizantini e Postbizantini) 1996, σελ. 301-313.

52. «Οἱ "Βλάχοι" τῶν βορείων Βαλκανίων μετὰ τὴν τουρκικὴ

κατάκτηση», *ΙΖ Πανελλήνιο Ιστορικό Συνέδριο (1996)*, Πρακτικά, Θεσσαλονίκη 1997, σελ. 41-52.

53. «Βυζάντιο και Ρωσία», *έγκυκλοπαίδεια Πάπυρος-Λαρούς*, τ. Βυζάντιο.

54. «Η Βυζαντινή αυτοκρατορία και τὰ κράτη τῆς χερσονήσου τοῦ Αἴμου», *έγκυκλοπαίδεια Πάπυρος-Λαρούς*, τ. Βυζάντιο.

55. «Τό πρόβλημα τῶν σλαβικῶν ἐγκαταστάσεων στήν Ἑλλάδα», *έγκυκλοπαίδεια Πάπυρος-Λαρούς*, τ. Βυζάντιο.

56. «L'administration locale de Cherson à l'époque byzantine (IVe-XIIe ss.)», *Εὐψυχία. Mélanges offerts à Hélène Ahrweiler*, Université Paris I, 1998, σελ. 567-579.

57. «Η δημογραφική κατάσταση ἀστικῶν κέντρων τῶν Κεντρικῶν Βαλκανίων (15ος-16ος αἰ.)», *ΙΗ Πανελλήνιο Ιστορικό Συνέδριο (Θεσσαλονίκη, Μάιος 1997)*, *Βυζαντιακά* 18 (1998), σελ. 35-54.

58. «Θεσσαλονίκη και Βαλκάνια: ἐμπορικές σχέσεις στόν ὕστερο Μεσαίωνα (12ος-15ος αἰ.)», *Θεσσαλονίκη. Ἐπαγγέλματα, παραγωγή-ἐμπόριο, κοινωνική ζωή, 18ος-20ός αἰώνας. Διεθνές Συνέδριο (1997)*. Πρακτικά, Θεσσαλονίκη 1998, σελ. 35-53.

59. «Τό ὀδικό δίκτυο τῆς Χερσονήσου τοῦ Αἴμου και ἡ σημασία του κατά τούς Μέσους χρόνους (Γενικές ἐπισημάνσεις και πρόταση ἔρευνας)», *Διεθνές Συνέδριο: Δρόμοι και κόμβοι τῆς Βαλκανικῆς ἀπό τήν ἀρχαιότητα στήν Ἑνιαία Εὐρώπη*, Ἀριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης 1998, σελ. 155-159.

60. «Byzance et l'Europe ou Byzance en Europe?», *Centre d'Études Européennes de l'Université de Montpellier III, Pour une Histoire Européenne*, Montpellier 1998, Annexes, σελ. VI, 1-11 = *Βυζαντιακά* 19 (1999), σελ. 53-63.

61. «Routes de la quête dans le Sud-Est Européen à l'époque de la domination ottomane (16e - 19e siècles)», *Conférence internationale «Le Sud-Est européen Carrefour de civilisations»*, UNESCO, Paris 1998, Association Internationale d'Études du Sud-Est Européen, *Bulletin* 28-29 (1998-1999), σελ. 87-97 + 1 χάρτης.

62. «Un monastère orthodoxe face au pouvoir ottoman. Le couvent de Patmos au XVIIIe siècle», *Colloque international «Savoir-Pouvoir-Curiosités»*, [Centre Ivan Dujčev, Σόφια, Μάιος

ος 1996], *Cornelia Papacostea-Danielopolu, In Mémoires, Εἰς Μνήμην*, [Βουκουρέστι] 1999, σελ. 9-16 (ἔκδοση μέ λάθη και πολλές παραλείψεις). Βλ. αρ.124 *Πατριακά*, σελ. 301-314, το αποκαταστημένο κείμενο.

63. «Τό Κόσσυφοπέδιο. Ιστορική ἀναδρομή», *Τρις περιοδικό τοῦ Πανεπιστημίου Ἰωαννίνων*, Μάιος-Οκτώβριος 1999, σελ. 4-8 (βλ. και ἐφ. *Ἔστια*, 23-26 Ἰουνίου 1999, σέ συνέχειες).

64. «Ἡ ἐθνική ταυτότητα τοῦ Μεσαιωνικοῦ Ἑλληνισμοῦ στήν Ἑλληνική ιστοριογραφία τοῦ 19ου αἰ.», *Actes du Colloque International tenu à Trieste du 1er au 2 octobre 1997, Études Balkaniques*, Cahiers Pierre Belon 6 (Paris 1999), σελ. 87-101.

65. «Πνευματικές ἐπιδράσεις τοῦ Ἑλληνισμοῦ στούς Βαλκανικούς Λαούς κατά τήν Τουρκοκρατία», *Παμβαλκανικό Συνέδριο: Οἱ πνευματικές σχέσεις τοῦ Ἑλληνισμοῦ μέ τούς Βαλκανικούς Λαούς (15ος-20ος αἰ.)*, Κομοτηνή 1998, *Βυζάντιο και Σλάβοι. Ἑλλάδα και Βαλκάνια*, Θεσσαλονίκη 2000, σελ. 275-289.

66. «La conjoncture politique à l'époque de Rhigas Velestinlis», *Conférence internationale «Rhigas Velestinlis»*, UNESCO, Paris, décembre 1998, *Βυζάντιο και Σλάβοι. Ἑλλάδα και Βαλκάνια*, Θεσσαλονίκη 2000, σελ. 291-302.

67. «Octave Merlier. Ὁ ἄνθρωπος, ὁ φιλέλληνας και τό ἔργο του», *Δελτίο τοῦ Κέντρου Μικρασιατικῶν Σπουδῶν* 13 (1999-2000), σελ. 339-348.

68. «Τό Ζάκονικ τοῦ Στέφανου Δουσάν, ἔκφραση τῆς κοινωνίας και τῆς οἰκονομίας τῆς Σερβίας τό 14ο αἰώνα», *Βυζαντινά* 21 (2000), *Ἀφιέρωμα στή Μνήμη τοῦ καθηγητῆ Ἰωάννη Ἐ. Καραγιαννόπουλου*, σελ. 287-312.

69. «La filandrière serbe à la production artisanale (milieu du XIVe siècle)», *Zbornik Radova Vizantološkog Instituta (ZRVI)* 38 (2000), Τόμος στή Μνήμη τοῦ Božidar Ferjančić, σελ. 351-357.

70. «La tradition post-byzantine et la présence de l'Hellénisme dans les Principautés Danubiennes», *Colloque International Relations greco-roumaines. Interculturalité et identité nationale*, Κέντρο Νεοελληνικῶν Ἐρευνῶν Ε.Ι.Ε., 26-27 Σεπτεμβρίου 2000, Ἀθήνα 2004, σελ. 39-57.

71. *Βυζάντιο και Σλάβοι. Ἑλλάδα και Βαλκάνια*, συγένηση ἀρθρων (ἐν μέρει ἤδη ἐκδεδομένων) ἐπηξενημένη και συμπληρωμένη, Θεσσαλονίκη 2000, σσ. 450 και χάρτες.

72. «Η πορεία της έρευνας για τή Μεσαιωνική Ήπειρο (19ος-20ός αι.). Ιστορική συγκυρία και έπιστημονικές τάσεις», *Ή Μεσαιωνική Ήπειρος*, Πρακτικά έπιστημονικού Συμποσίου, Ίωάννινα 2001, σελ. 336-341.

73. «Προβλήματα έκδοσης μεταβυζαντινών έγγραφων που αναφέρονται στά Βαλκάνια», Σεμινάριο Έργασίας 1, Istituto Ellenico di Studi Bizantini e Post-bizantini, Βενετία 2001, σελ. 123-127.

74. «Οί Βαλκανικοί Πόλεμοι και οί Μεγάλες Δυνάμεις», *Ήμερίδα για τά 90 χρόνια από τήν έναρξη τών Βαλκανικών Πολέμων*, Αθήνα 2002, σελ. 36-45.

75. «Les couvents de l'espace égéen et leur activité maritime (Xe-XIIIe s.)», *Σύμμεικτα Ίνστιτούτου Βυζαντινών Έρευνών* 15 (2002), σελ. 109-130.

76. «L'histoire de l'Europe et les tendances historiographiques actuelles», *Omagiu Virgil Cândea la 75 de ani*, Βουκουρέστι 2002, σελ. 65-70.

77. «Η συμμετοχή της γυναίκας στην οίκονομία κατά τόν ύστερο Μεσαίωνα. Ή περίπτωση της χήρας κλώστριας», *Έφα και Έσπέρια* 5 (2001-2003), σελ. 147-172 + δύο φωτογραφίες (σελ. 173-4) και γαλλική περίληψη (σελ. 175-177).

78. «Commerce et monnaie en Serbie au XIVe siècle. Le témoignage de Zakonik d'Etienne Dushan», *Χρήμα και Άγορά στην εποχή τών Παλαιολόγων*, Συνέδριο του Ίνστιτούτου Βυζαντινών Έρευνών του Έθνικού Ίδρύματος Έρευνών, Χαλκίδα, Μάιος 1998, Πρακτικά, Αθήνα 2003, σελ. 337-348.

79. «Μεταβυζαντινά έγγραφα σχετικά μέ τά Βαλκάνια. Προβλήματα σύνταξης έπιτομών (Regestes)», Σεμινάριο Έργασίας 2, Istituto Ellenico di Studi Bizantini e Post-bizantini, Βενετία 2003, σελ. 105-115.

80. «Η Άλωση της Κωνσταντινούπολης. Διεθνής συγκυρία και διεθνείς έπιπτώσεις», *Κωνσταντινούπολη. 550 χρόνια από τήν Άλωση. Ή Άλωση της Κωνσταντινούπολης στην ιστορία και τή λογοτεχνία*, Συνέδριο του Centro de Estudios Bizantinos, Neogriegos y Chipriotas, Universidad de Granada 2003, σελ. 127-135.

81. «Le réseau routier du Sud-Est Européen et son apport à l'évolution historique des peuples Balkaniques au Moyen Age»,

Arta Istoriei, Istoria Artei. Academicianul Răzvan Theodorescu la 65 de ani, Βουκουρέστι [2004], σελ. 27-36.

82. «Les deiseis et les lyseis. Une forme de pétition à Byzance du Xe siècle au début du XIVe», *La pétition à Byzance*, Table Ronde au XXe Congrès International d'Études Byzantines, Centre de recherche d'Histoire et Civilisation de Byzance, *Monographies* 14, Paris 2004, σελ. 105-124.

83. «Άγλαΐα Άγιουτάντη (1912-1999)», *Δελτίο του Κέντρου Μικρασιατικών Σπουδών* 14 (2004), σελ. 354-359.

84. «Mouvements de population, migrations et colonisations en Serbie et en Bosnie (XIIe-XVe siècle)», *Chemins d'outre-mer. Études d'Histoire sur la Méditerranée médiévale offertes à Michel Balard*, Byzantina Sorbonensia, Paris 2004, tome II, σελ. 607-618.

85. «Η Βυζαντινή Κριμαΐα (4ος-13ος αι.). Ιστορική έπισκόπηση», *Μεσόγειος και Εύξεινος Πόντος*, Πρακτικά του Συνεδρίου, Αθήνα 2005, σελ. 299-322.

86. «The Influence of the Byzantine Law on the Law of Medieval Balkan States», *The Eastern Roman Empire and the Birth of the Idea of State in Europe*, (Proceedings of Congress), European Public Law, Series LXXX, Λονδίνο 2005, σελ. 317-334.

87. «Πάτμος και Ρωσία (1770-1805). Ή μαρτυρία τών Πατριακών έγγραφων», *Ρωσία και Μεσόγειος*, Συνέδριο του Πανεπιστημίου Αθηνών, Πρακτικά, τόμ. Β', Αθήνα 2005, σελ. 45-56.

88. «Σύνοψη τών εργασιών της ΣΤ' Συνάντησης Έλλάδος και Κύπρου», *ΣΤ' Συνάντηση Έλλάδος και Κύπρου*, Πανεπιστήμιο Αθηνών, Σεπτέμβριος 2005. Πρακτικά.

89. «Τά πλοΐα τών Μονών του Αιγαίου (10ος-13ος αι.)», Λ. Μαυρομμάτης έπιμ., *Βενετία και Αίγαΐο. Συνέργειες Λαών και Πολιτισμών*, Αθήνα 2005, σελ. 25-57.

90. «Η βυζαντινή μνημειακή ζωγραφική στά Βαλκάνια. Ιστορική συγκυρία και πολιτική ιδεολογία (τέλη 12ου-16ος αι.)», *Έφα και Έσπέρια* 6 (2004-2006), σελ. 149-174, μέ γαλλική περίληψη (σελ. 175-176) και 14 εικόνες (σελ. 177-190).

91. «La langue et l'éducation grecques facteur d'association des peuples du Sud-Est Européen à l'époque de la domination ottomane», *Congrès International des Sciences Historiques (Sidney*

Australie, 2005), έκδ. Ἑλληνικῆς Ἐπιτροπῆς Σπουδῶν ΝΑ. Εὐρώπης, Ἀθήνα 2006, σελ. 154-162.

92. «Ἡ ἐπίδραση τοῦ Βυζαντινοῦ Δικαίου στό Δίκαιο τῶν Βαλκανικῶν λαῶν», *Centro de Estudios Bizantinos, Neogriegos y Chipriotas*, Universidad de Granada, Ἡμερίδα 8-9 Μαΐου 2006, σσ. 12.

93. «Ὁ διεθνῆς ρόλος τοῦ Διονυσίου Ζακυθνοῦ», *Ἡμερίδα στή Μνήμη Διονυσίου Ἀ. Ζακυθνοῦ*, Ἀθήνα 2006, σελ. 35-44.

94. «L'ethnogénèse des peuples Balkaniques», *Pour une grande histoire des Balkans des origines aux Guerres Balkaniques*, vol. I, Association Internationale des Études du Sud-Est Européen (AIESEE), Paris 2006, ch. IX, p. 163-188 (κείμενο 30 σελίδων πού ἐντάχθηκε στό σχετικό κεφάλαιο ἀποσπασματικά).

95. «Τά πλαστά ἔγγραφα στοὺς Μέσους Χρόνους. Κριτήρια πλαστότητας, στόχοι καί τεχνικές», Σεμινάριο Ἐργασίας 3, Istituto Ellenico di Studi Bizantini e Post-Bizantini, Βενετία 2004, έκδ. *Ἐφα καί Ἐσπέρια* 7, Ἀθήνα 2007, σελ. 25-45 (+ 2 πίνακες χρογ.).

96. Διονύσιος Α. Ζακυθνός, ὁ Ἄνθρωπος, ὁ Δάσκαλος, ραδιοφ. ἐκπομπή, 2007 (ἠλεκτρονικά).

97. «La domination byzantine en Bulgarie (1018-1185). Introduction à la problématique», καί «Conclusion», *Βυζάντιο καί Βούλγαροι (1018-1185)*, Ἰνστιτούτο Βυζαντινῶν Ἐρευνῶν Ε.Ι.Ε., Διεθνή Συνέδρια-18 (2000), Ἀθήνα 2008, σελ. 13-23 καί 233-236.

98. «Ἡ Τετάρτη Σταυροφορία καί οἱ ἐπιπτώσεις στό Βαλκάνια», *Ἡ Τετάρτη Σταυροφορία καί ὁ βυζαντινός κόσμος*, Κύκλος ὁμιλιῶν τοῦ Ἐθνικοῦ Ἰδρύματος Ἐρευνῶν (Μάρτιος 2004), Ἀθήνα 2008, 4ο, σελ. 383-399 +1 χάρτης.

99. «Influences Byzantines sur l'idéologie politique des États Balkaniques Médiévaux (XIIIe-XVIIe s.)», *Dopo le due cadute di Constantinopoli (1204, 1453): Eredi ideologici di Bizancio*, Venezia 2006, Istituto Ellenico di Studi Bizantini e Post-Bizantini, Βενετία 2008, σελ. 185-199.

100. «L'histoire des Congrès Internationaux des Études Byzantines. Première Partie», *Βυζαντινά Σύμμεικτα* 18 (2008), σελ. 11-34 (πίνακες καί 3 εἰκ.).

101. *Les actes de l'Athos source importante pour l'histoire de*

l'Empire Byzantin (IXe-XVe s.), Rapport présenté au Colloque «Le Mont Athos-L'Empire Byzantin», organisé le 13 juin 2009 au Petit Palais, dans le cadre de l'Exposition «*Le Mont Athos et L'Empire Byzantin. Trésors de la Sainte Montagne*», Petit Palais, Paris 2009 (ἠλεκτρονικά).

102. «Notes de Diplomatie Byzantine», *Catalogue de l'Exposition «Le Mont Athos et L'Empire Byzantin. Trésors de la Sainte Montagne*», 4ο, Paris 2009, σελ. 88-97.

103. «Projet de Coopération entre les peuples Balkaniques à l'époque d'entre-deux-guerres (Les Conférences Balkaniques, 1930-1934)», *Revue de l'AIESEE* 35-39 (2009), Bucarest 2009, p. 169-176.

104. *Le Mont Athos et l'Empire Byzantin. Trésors de la Sainte Montagne. Petit Palais Musée des Beaux Arts de la Ville de Paris (2009)*, *Catalogue* 318 p., 4ο, 228 photos en couleur. Παρουσίαση, *Βυζαντινά Σύμμεικτα* 20 (2010), σελ. 1-10.

105. «*La Crimée entre Byzance et le Khaganat Khazar*», κριτική παρουσίαση τῶν ὑπὸ τοῦ Constantin Zuckermann Πρακτικῶν τοῦ ὁμώνυμου συμποσίου, *Βυζαντικά* 29 (2010-11), σελ. 373-386.

106. «Les Congrès Internationaux des Études Byzantines face à la conjoncture historique», *Proceedings of the 22nd International Congress of Byzantine Studies, Sofia, 22-27 August 2011, Volume I, Plenary Papers*, p. 17-35.

107. «Hommage à la mémoire d'éminents byzantinistes. Leur contribution dans le cadre des Congrès Internationaux et de l'AIEB», Introduction et commentaire (22 photos). *Rapport* présenté à la scéance d'inauguration du Congrès International des Études Byzantines, Sofia 2011 (ἠλεκτρονικά).

108. «Ἡ ταυτότητα καί ἡ ἱστορία τῆς Εὐρώπης στή σύγχρονη ιστοριογραφία», *Ἀνοιχτοσύνη. Μελέτες πρὸς Τιμὴν τῆς Βασιλικῆς Παπούλια*, Θεσσαλονίκη 2012, σελ. 437-455 (γαλλική περίληψη, σελ. 456-457).

109. «À nouveau sur les bateaux des monastères byzantins (XIIIe-XVe siècles)», *Γαληνοτάτη. Τιμὴ στή Χρῦσα Μαλτέζου*, Ἀθήνα 2013, σελ. 545-559.

110. «Les actes de l'Athos et leur valeur comme source

historique», *Αντικλήνωρ, Τιμητικός Τόμος Σπ. Τρωιάνου*, τ. Β', Αθήνα 2013, σελ. 1209-1231.

111. *Βυζαντινή Διπλωματική. Τά έγγραφα τῶν Δημοσίων Λειτουργῶν*, Αθήνα 2014, σσ. 195 (+12 πίνακες). Βραβείο Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν 2015.

112. «Un bilan des recherches sur les actes des fonctionnaires». *Archives de l'Athos*, Colloque à l'occasion de 75 ans de la collection des Archives de l'Athos refondée par Paul Lemerle, Athènes 18-20 novembre 2015, pp. 8.

113. «Un texte spécial de Michel Psellos à l'occasion de la fête des tisseuses (milieu du XIe siècle)», *Études Balkaniques* (Σόφια) IV 2 (2019), σελ. 323-333.

114. «Les actes des fonctionnaires et l'apport des archives de l'Athos», *Lire les Archives de l'Athos, Travaux et Mémoires* 23/2, éd. Olivier Délouis et Kostis Smyrlis, Paris 2019, σελ. 207-218.

115. «Le portrait du roi serbe Dragutin à l'église de Saint Achille à Arilje (avant 1296). Notes et remarques», *In Honorem Răzvan Theodorescu, Profesorul la 80 de ani*; Academia Romăna, 40, Βουκουρέστι 2019, σελ. 261-265.

116. *Διονύσιος Ἀ. Ζακυθηνός. Ὁ Δάσκαλος, ὁ Ἐπιστήμονας, ὁ Ἕλληνας*, Αθήνα 2020, σσ. 12 (ἠλεκτρονικά).

117. *Γεωπολιτική καὶ Πολιτισμὸς στὰ Μεσαιωνικὰ Βαλκάνια. Τὸ Βυζαντινὸ Πρότυπο*, Αθήνα 2021, σσ. 395 (+16 εἰκόνες καὶ πίνακες).

118. «Τὰ γεωγραφικὰ ὄρια τῆς Μακεδονίας ἀπὸ τὴν ἀρχαιότητα ὡς τὴ σύγχρονη ἐποχὴ», *Ἀρετὴν τὴν Καλλίστην Σύμμεικτα πρὸς τιμὴν Καλλιόπης (Κέλλυς) Α. Μπουρδάρα*, Ἀθήνα-Θεσσαλονίκη 2021, σελ. 1781-1796 (+ 7 χάρτες).

119. «Στοιχεῖα ἀπονομῆς τῆς δικαιοσύνης στὰ Μεσαιωνικὰ Βαλκανικὰ Κράτη. Ἡ ἐπίδραση τοῦ Βυζαντινοῦ Δικαίου», *Σύ καὶ δικαστὴς ἄριστος. Σύμμεικτα εἰς μνήμην Γεωργίου Χ. Παναγιωτοπούλου*, Ἀθήνα-Θεσσαλονίκη 2022, σελ. 1227-1236.

120. «Νέος Κωνσταντῖνος-Νέος Δαυίδ. Ἐρμηνευτικὲς παρατηρήσεις», *Τόμος πρὸς τιμὴ Ν. Μοσχονᾶ*, σσ. 10 (ὑπὸ ἐκδοσῆ).

121. «Le Philosophe Michel Psellos et le rôle des femmes à Byzance au XIe siècle», *La Nouvelle revue du Jardin d'Essai*, Paris 2022, p. 63-66.

122. *Ρωσία-Οὐκρανία – Μόσχα-Κίεβο, Σχέσεις καὶ ἀντιθέσεις ἀπὸ τὴν ἐμφάνιση τῶν Ρῶς ὡς τὸν Μ. Πέτρο (9^{ος}-ἀρχὲς 18^{ου} αἰ.), 1η καὶ 2η ἐκδοσῆ*, Αθήνα 2022.

123. Răzvan Theodorescu, le savant, l'écrivain, le secrétaire général de l'AIESEE, contribution au Tome commémoratif de l'Académie Roumaine (mai 2023).

124. *Πατμιακά. Ἐγγραφα καὶ Μελέτες, Πρόλογος ΑΘΠ. τοῦ Οἴκουμενικοῦ Πατριάρχου κκ. Βαρθολομαίου*, Αθήνα 2023.